

LO CAMP DE TARRAGONA

PERIÓDICH (ATALANISTA)

Any 3.— Núm. 97.— Diumenge 15 de Juny de 1902.

LO QUE VOLÉM

«Volém la llengua catalana ab carácter oficial y que sian catalans tots los que desempenyen càrrechs públichs: volém Corts catalanas, no sols per estatuir nostre dret y lleys civils sino tot quant se refereixi á la organisió interior de nostra terra; volém que catalans sian los jueges y magistrats y que dintre de Catalunya's fallin en última instancia los pleys y causas; volém ser àrbitres de nostra administració, fixant ab entera llibertat las contribucions y impostos, y volém, en fi, la facultat de poder contribuir á la formació del exèrcit espanyol per medi de voluntaris ó diners, suprimint en absolut las quintas y llevas en massa y estableint que la reserva regional forosa presti servy tan sols dintre Catalunya.» (Del manifest de la Unió Catalanista de 16 de Mars de 1897).

La mort de Mr Verdaguer

Verament és una desgracia nacional la que affligeix avuy á Catalunya. Prou ho sabíam que la vida del gran poeta s'acabava per moments, que aquella imaginació creadora s'enfouïa pera sempre; mes, la trista nova de la mort nos sorprengué y nos aclarà, com si no l'esperessim y'l tingessim ben lluny del pensament aquest desenllàs desconsolador. Y és que la figura de Mossén Verdaguer, com la dels veritables genis, anava creixent y agegantantse á mesura que s'acostava sa darrera hora; y com més lo vèyam enlayrarse, com més gran lo sentiam, era també més fondo y punyent lo gréu de pàrdre.

Ha mort l'home més gran del Renaixement català, lo qui m'illor havia compendiad ab son pregón saber, l'esperit y'l sentiment d'aquest poble que, com altre Fènix, s'aixeca magestuós de les cendras que l'envolcallaven, pera remontar-se y perpetuar-se altra vegada en les serenes regions d'una vida digna.

Ha mort Verdaguer; però ha mort pera viure sempre més ab nosaltres, passant de generació en generació y guiant-les á tots ab los refexos iluminosos de sa privilegiada intel·ligència, ab los tèndreus exemples de son cor bondadosissim, ab las obres eloquents de sa voluntat ferma, disposada sempre peral bé.

L'hermos espectacle que ha donat Catalunya ab motiu de la desgracia que plora, és d'aquells que confortan l'espèrit. A l'entorn de la tomba de Mossén Verdaguer, agermanats per un mateix sentiment y una sola aspiració, s'hi han junyat los patricis de bona voluntat, las forses vivas del pais, tot lo que representa activitat intel·ligència ó progrés. Es lo poble que plora la perduda del seu gran poeta, del cantor genial de la Pàtria, la Fé y l'Amor, de la glòria més llegítima de la nostra Terra.

Plorèmlo també nosaltres, los qui ns afanyem y treballèm pera portar endavant la tasca de las reivindicacions patrias, qu'ell serà'l nostre companyó y guia á tot hora. Quan Catalunya sufrixi dia de prova, quan la tristesa y'l dol omplí el cor dels qui la estimèm fins á morir, los seus cants de resignació ns consolarán y ns darán novas forses per seguir la lluita. Quan lo moment del triomf suspirat arribi, quan sia l'hora de cantar la completa resurrecció de la Pàtria, las vibrants estrofas del genial poeta ns serviràn pera expressar la joia immensa, lo goig suprem del qui recobra la llibertat perduda.

¡Plorèmlo á Mossén Verdaguer!

LA REDACCIÓ.

A Mr JASINTO VERDAGUER

Una estrella's veja al cel
Que del mon en lo desert
Sa llum donava,
Era per l'home un consol
Qu'en les penes d'aqueix mon
L'aconortava.

Mes un nüvol fosch avuy
Ha privat als nostres ulls
De sa llum bella,
Per sòl cor cerca ab afany
Per la volta de l'espai

L'hermosa estrella.
Y ès en yá, perque en lo cel

Floreix ja l'astre enciser
Hont l'ull no alcansa,

Y ara queda sols iquí
Per consol de nostre espri

La recordansa.
Si toliau, Jesús meu,

Entornarsoyen al cel
Joya tan pura,

Perquè mostrauvan al mon
De bellesa tal tresor

Y d'hermosura?

Mes jay! que torrents de llum
Ha deixat en sos volums

De poesías;

Allí s'ha la ma de Déu
Qui inspirava desdel cel

Sas melodies.

No ha cantat del mon jamay
Los afalachs ni's enganys,

Ni sa impuresa,

Y ab sa vista fixa al cel

Vivia tan sols per Deu,
Font de bellesa.

Feyal cant del desterrat
Qu'à sa patria per tornar

Sempre sospira,

Per això són sas cançons

Càntigas puras d'amor,

Fruyt de sa lira.

Mes al vèure cloure'ls ulls

Y que de naltres avuy

Tant se n'allunya,

Li demanèm que al Senyor
Pregui ab tò ben fervorós
Per Catalunya.

RAMÓN ARRUFAT, PBRE.

Mr Jacinto Verdaguer

Diu l'Ixart en un de sos escrits referintse á Mossén Cinto:

«Creich que ja ho vaig dir un'altra vegada.... (Lo lector ha d'excusar aquestas y altres repeticions, inconvenient inevitable de la meva tasca). Tracto sempre dels mateixos autors, y és fòrsós repetir de vegadas lo mateix). Lo que ja vaig dir és que Verdaguer—una de las imaginacions poéticas más potentes d'Espanya á l'actualitat—és á un temps un

constant miniaturista desde allà-vora ensa.

«Hauria l'Ixart, lo gran crítich, modificat son judici respecte al gran poeta? Segurament que sí. Sa obra capdal se troba en aquests darrers temps; en la obra escrita al llarch de son carrer de aïnargura. Y no és ja imaginació tant sols, aquella imaginació que fà observar lo crítich, la que avalora la tasca de'n Verdaguer: l'avaloren també las llàgrimas del poeta, brolladas del fons del sentiment; los sospirs que s'desprenen de la seva ànima condolguda. Són, aquests versos, com bossinets d'entranya d'un mártir cristià.

La seva vida en sí ja n'és un de poema. Es poesía mística; d'un misticisme que beneix lo dolor: és la pregaria de un creyent; l'aconort del mártir que se enco-

¿Qui és Mossén Verdaguer?

Voldriam ser un elogi acabat de la personalitat del gran Poeta Català, enaltint son nom com se mereix y com ho reclama sa notabilitat. figura dins d'aquest gloriós renaixement que canta un himne á la Patria ressuscitada, del que ell n'és lo Cantor qu'eternament romandrà en la memoria de las generaciones catalanas, mentre aquestas servin borrhall de l'agre de l'esperit catalanesch; però temerosos, ab sobreira rahó, de no ferho com cal, obtèm per insertar lo qu'han dit de ell, literats de valua, y qu'han estudiat d'aprop al genial

Los estrangers comprendràn la necessitat d'aprendre lo català, solament pera llegir á Verdaguer, del mateix modo que s'aprèn lo grech pera llegir á Homer.

VICENS QUEROL, poeta valencià.

Verdaguer és de debò lo Poeta de la Naturalesa.

T. DE BORDES, traductor del «Canigó» al francès.

En Verdaguer, poeta fill del poble y portat després per las vicissituds de la vida á rebre las poderosas influencias dels grans espectacles de l'art y de la naturalesa que, obrant sobre una ànima cultivada per l'estudi y amorosida per las comunicacions del sacerdoti havían d'engendrar obras perfectas, és lo gran dò, lo inestimable present que Déu ha volgut fer á la Patria catalana en lo moment històrich d'un renaixement sens exemple.

Dr. COLELL, en lo Pròlech de «Patricia».

Verdaguer... tiene el arranque espontáneo y la grandeza de los épicos primitivos: y recuerda á Homero, á los poetas del Indostán, á los videntes de la Biblia, desde David hasta el Aguila de Patmos y quizá también á Dante y á Milton.—Canigó con los *Idilis* y *La Atlántida* bastan para que coloquemos á Verdaguer en primera línea entre los poetas catalanes, y al nivel de los mejores de España y aun de Europa.

P. BLANCO GARCIA, en sa obra *La Literatura Espanola en el siglo diez y nueve*.

He rebut lo *Canigó*; l'acabo de llegir; estich emocionat,.... La lectura atenta del *Canigó* m'ha confirmat més y més en lo que ya creya feya temps (que vostra modestia'm perdoní) en que sou lo poeta més enriquit de tots los d'Espanya.

MENENDEZ PELAYO, en carta dirigida á Mossén Cinto, insertada á *La Veu de Montserrat*, 20 de Mars de 1885.

Sin hipérbole puedo decir que no se desdenaría cualquiera d nuestros poetas del gran siglo de firmar alguna de las composiciones de ese volúmen *Idilis y Cants místics*.

Lo mateix MENENDEZ PELAYO.

Moltas més d'altres tan reputades personalitats literaries podríam afegir, ab lo qual nos faríam inacabables; però ab lo esmentat creyem que n'hi ha prou y massa pera poguerse formar un criteri digne del gran Poeta qu'acaba de baixar á la tomba pera viure sempre més ab la vida de Catalunya.

¡Llahor etern á l'inmortal Verdaguer!

M. P.

Lo somni de Sant Joan

(FRAGMENTS) (1)

Quan vegí lo bon Jesus
tots sos deixebles a taula,
haventlos sempre estimat
fins á la fi's estimava.

D'un á un los rentals pèus
barrejant sos plors ab l'ayga,
quan los pèus los ha rentalat
los diu aquestes paraules.

—Sopà ab vosaltres avuy
ab gran desitg desitjava.

Los dona son còs per pa,
per vi sa sanch adorada,
de la sanch del bon Jesus
Sant Joan s'en embriaga.

Se reclina al sagrat Cor
com trovador sobre l'arpa,
y amorosos batiments
ressonan dins la seva ànima.

A música tan suau
Sant Joan s'endormísca;
los somnis que ha somiat
eran més dolços encara;

lo primer somni que te
que li naixen ales d'áliga,
lo segon somni que te
que pel Calvari volava.

No hi ha llengua al món que iguali en poder y flexibilitat á la llengua catalana manejada per en Verdaguer.

MENENDEZ PELAYO.

(1) Poem na preniait á Tarragona, en lo certamen celebrat en homenatge al Sagrat Cor de Jesus, lo dia 26 de Juny de 1881.

pintor mural y un miniaturista. Sas grans pinturas murals són: *L'Atlàntida*, *Canigó*, algunes poesías soltas; sas miniaturas: *Idilis* y *Cants místics*, *Caritat*, *Lo somni de Sant Joan*. A'n elles hi afegí lo any passat (1887) un altre volum,—petit, de butxaca,—que conté composicions bíblicas: *Jesús Infant*.—NAZARETH.

L'article acaba:

«En un parell de versos de romanç, modests, senzills, encongits, hi fa capi-guer, com si jugués, las més colossals imatges, los més alts conceptes, però això no basta: lo resto adoleix pera mi del defecte del gènero: la *migardise* que'n diuhen los francesos. Lo miniaturista acabará per empetitir son talent á copi de pintar lliris, creus, coloms y misticis rahims, adorno de las estampetas pera nens entenimentats».

L'Ixart morí abans d'empedrir Mossén Cinto l'ascenció de son calvari. Pin-tor mural ja no ha sigut més; ha sigut

poeta, glòria de Catalunya tota, Mossén Verdaguer.

Verdaguer és lo poeta qu'ha here-tat lo geni de Milton y Lamartine.

FREDERICH MISTRAL.

L'Atlàntida pot ésser considerada com la Iliada espanyola; lo Canigó d'èsser anomenat l'Iliada catalana.

J. TOLRÁ DE BORDES.

Jamay (parlant d'en Verdaguer), la llengua catalana s'és presentada tan rica, tan musical y tan sonora.

JOSEPH IXART.

No hi ha llengua al món que iguali en poder y flexibilitat á la llengua catalana manejada per en Verdaguer.

MENENDEZ PELAYO.

Santa Teresa

Ja ovira Santa Teresa de Jesus mirant lo Cor, aquixa poncella encesa que esbadellà nostre amor.

Extàtica la mirava quan vegé que un Serafí en son Cor la dibuixava ab una fletxa d'or fi.

Lo dibuix era bellissim, mes la fletxa era cruel, era l'amor del Altíssim que en son pit s'obrirà un cel.

Jardí de tan bella planta, lo seu cor ja no està trist, no sembla ja'l de la Santa sino'l Cor de Jesucrist.

Qui de la Eterna Bellesa vulla encendres en amor, en cada escrit de Teresa trobarà eixa fletxa encesa que á Deu obrirà'l seu Cor.

Sant Miquel dels Sants

Altro cor Joan ovira que d'amor plora y s'ospira, es lo cor de Sant Miquel, mes que un cor es una lira que polsa una ma del cel.

En sos éxtasis un dia, —Jo us amo, deya al Senyor però mes vos amaria, —La vida mia, si'm donasseu vostre Cor.—

Jesus lo Cor se llevava y á Miquel lo regalava, cambiàntolo ab lo cor seu; y á Deu Miquel estimava ab lo Cor del mateix Deu.

Desde llavors no vivia, vivia en ell son Amat, y exclamava nit y dia:

—La vida mia, ja en la terra'l cel m'heu dat.—

Tan gentil flor vigatana ha trobada una germana de Sevilla en lo jardi, y es un àngel la verge Ana, si es Miquel un serafi.

Com á ell de nit y dia la visita'l Salvador: —Què vols de mi? li diria,

—La vida mia, —Jo voldria vostre Cor.—

—Per amarvos sens mesura, afeixí la Verge pura, lo meu cor es molt petit, jo! sols cab vostra hermosura dins vostre Cor infinit.

—Aqueix cor que'l teu voldria, diu Jesus d'amor encès. de bon grat te'l donaria, —La vida mia, però Miquel me l'ha pres.—

JASCINTO VERDAGUER.

PUNTUALISÈM

Conformes de tota conformitat en que convé als interessos de Tarragona que totas las personas de bona voluntat y ab desitjos de mellorar las condicions de nostra benvolguda ciutat, s'agrupin, y deixant de banda totes las petites, miserias y personalismes, hi porti cada una ala fè y descisió son esfors á la gran tasca que's persegueix.

Precisament aquest és nostre ideal y per això un dia y altre dia hem vindut obrint los ulls al poble, tractant de que no s'hi quedessin més la gent d'ordre á casa seva, tractant de sacudir la peresa que'n anorrea, fent que tots, absolutament tots los veïns de Tarragona, s'interessessin de debò en l'administració comunala, única manera de que s'acabin las oligarquies que fins ara havíam suferit y que tant malament ho han vingut fent.

A n'aquesta fi hem dedicat y dedicarem nòstres esfors, y és ab ver gust que fém constar que'l resultat nos animan á seguir sens desmays ni defalliments de cap classe la línia de conducta empresa.

Verdaderament feya llàstima vèurer l'estat de decadència á que havia arribat l'esperit públic; ni tant sols s'én en la regeneració hi havia. Com si fos impossible sustruirer de les graps del caciquisme la governació communal, tothom restava creuhat de brassos y deixava fer y desfer á dues dotzenas de senyors que s'havían près la cosa pel seu compte, com si verament se tractés no de'l interessos de la ciutat, sinó de quelcom propi, personal, á que ningú més qu'ells hi teneva dret.

Las últimas eleccions municipals siguieren la prova, y aquesta fou ben contraria al caciquisme, demostrantse que si tant temps n'hem vingut patint sos perniciosos efectes, ha sigut tant sols per nostra culpa, per l'indiferència dels qui ocupats en queixar-se un dia, y altre dia no traduïran sos planys en una acció viril, enèrgica y decidida, únic medi d'arreconar per sempre més aquests fidels de fach que quan se'ls deixa fer semblan no ja de bronze, d'or.

Desde llavors, ovirem altre per vindre pera Tarragona. Poch á poch, mes, fentse bon camí, la bona marxa

administrativa s'imposa, y molts coses qu'havien quedat en lo misteri surten avuy á la claror del dia, desfentse las preocupacions y cayent fins al fons de l'abim pero no aixecarsen mai més, prestigis politichs que no tenian altra basa que un gran excés de despreocupació y una més gran dòsis de tolerància per part del poble.

Seguint aquesta tasca arribarèm ahont deuriàm haver arribat ja fà temps: á una selecció completa; arribarèm á que la regeneració local sia un fet, regeneració que no's conseguirà fins que un á un vagin veientse obligats á quedarse á casa, abatuts per l'afont de sos desacerts, los qui durant anys y anys s'han cregut grans personatges, quan en realitat no han sigut altra cosa que veritables mercaders de la cosa pública.

Y no's cregui que, com suposa la prempsa caciquista, aquest sanejament de la política local pugui donar més resultats pera Tarragona; ben al contrari, estèm convensuts de que aquí no hi haurà iniciativas profitosas, fins que hagin desaparescut del tot los elements caciquistas, elements que totas las qüestions enverinan y que no persegueixen altra fi que la desunió del poble peraá favor d'aquesta desunió seguir fent de les seves.

Aixís s'explica la furia y la rabiab que combaten tota iniciativa noble. Per ells no més n'hi ha una de cosa que'ls convingui, y és que segueixi lo poble allunyat de tot y'ls deixi, com fins aquí, ésser los amos de l'àuca.

Avuy parlan d'unió y de concordia y's dolen de que'l públich discuteixi y s'interessi en lo desgraciat assumptode de la Comissió liquidadora, y venen diuent de seguirse aquest procediment se matarán las energías de Tarragona. ¡Quina diferencia de procediments entre's polítichs caciquistas y'ls que prediquem nosaltres!

Precisament lo que convé és que tot, absolutament tot, ocipi l'atenció del poble y que aquest en definitiva sigui qui dongui son fallo.

¡Quina por hi tenen en que's fassí molta llum en lo que ha ocorregut en lo de la Liquidadora? ¡Que s'ha producit bé! Mellor per los que hi intervingueren; l'opinió pública los enlayará y agrahiràsas iniciativas. ¡Que resulta lo contrari! Donchs, just és que també se'ls judiqui per sos fets: ja que quan s'inicià aquesta qüestió passaren per demunt de tot, que n'aguantin las consequencies.

Lo que de cap manera pot permetre's és que, á favor d'una mentida concòrdia, d'un patriotisme mal entès, se surti ab que dèu passarre en silenci lo ocorregut y dèu perdonarre als qui, quan menys ab la més gran de las llegeres, comprometeren lo tresor municipal en una cosa que de cap de las maneras podia donar bons resultats.

Del mateix modo que en Juliol de l'any passat se'ns presentaven los caciquistas com á salvadors del poble y s'aprofitavan de que havíam falseado la opinió pera concitar odis contra qui com nosaltres no veya la cosa clara ni molt menys, avuy dèuen estar á las tornas y aguantar lo desfet que se'ls ha vingut demunt, que'ls temps han cambiat molt y han passat pèra sempre més aquells en que's contava ab l'ensopiment del poble.

Als caciquistas los espanta aqueix desvetllament. A nosaltres nos ompla de goig. Si sempre s'haugés procedit d'aquesta manera ¡què diferent seria Tarragona de lo que's avuy!

D'ACTUALITAT

Nostre bon amich y company en Botet y Sisó, de Girona, publica en *La Renaixensa* un article titulat «Gangas del centralisme», que ab molt gust reproduhiràm, però la falta de lloc sols nos permet retallar lo següent paràgraf:

«Pero, pitjor és encara lo que succeix ab los Ajuntaments. Després d'haverselhi quedat en bona part lo que abans de la revolució del seixanta vuit eran sos ingressos més sanejats, després de tenirlos com qui diu á ració y d'imposarlosli com á las Diputacions molta seyna y molts gastos en concepte d'auxiliars de l'Administració, los hi fà pagar una pila de gastos que corresponen á l'Estat per referirse á serveys generals y que rès tenen que véure ab los municipis: local y moblatje de jutjats de primera instància, quartels de la guardia civil, oficinas telegràfiques y telefòniques, etc., etz. Això quan no ho fà d'una manera directa ó fà d'una manera indirecta, prometen ó estableixen aquests serveys á questas dpendencies no allá ahont convenen ó allá ahont fan faltá, sinó á las poblacions que més ventajitas prometen ó que més ofereixen pagar.

Desde llavors, ovirem altre per vindre pera Tarragona. Poch á poch, mes, fentse bon camí, la bona marxa

Ab aquest sistema lo que's consegueix és qu'ls Ajuntaments no puguen viure, que's barallin los uns ab los altres pera conseguir com á favors la posesió de certs serveys públichs, constantoshi lo que tenen y lo que no tenen, y l'Estat, lo centralisme, xucla dels pobles á més de lo que li correspon, tot lo que'n pot treure, y menja, menja sempre com un mal grà, que consum les més fortes naturalesas y no's deixa desenrotllar y creixer.

Creyèm molt útil y molt pràctic que los periòdics de las grans poblacions, ahont aquestas misèries encara que hi sian no's notan en tant grau, ni causen efectes tan perniciosos, que per més que sufreixin los efectes del centralisme com tothom, no són tan víctimas com los pobles petits de la seva voracitat insaciabile, y que compitan, sobretot, ab abundants elements de treball y de vida qu'en aquestas saltan, fassín á favor dels darrers una campanya de solidaritat, denunci y censurin aquests abusos de l'administració central, aquestas gangas que'l centralisme s'proporciona sent pagar, á qui no pot ni dèu, serveys que ell s'ha reservat y que cobra per ferlos. ¡Cóm se vol que's pobles se preocipin de mellorar, si'l centralisme no's hi deixa ni per viure?

Sembla talment que'n Botet s'ha inspirat en lo que succeix aquí ab motiu de la Liquidadora y en aquella sortida de peu de banch del diari conservador d'estar bé ab lo centre pera que'n concedeixin tot lo que demanèm. Ja ho tenim dit molts vejadars: á Madrid no'n donaran més que mals-de-caps.

A "La Opinión"

Si'l fi trascendental que's proposa l'cronicayre de *La Opinión*, és donar relleu y vistositat literaria á l'hermosíssima ilació d'ideas que bull en son cervell, hem de consignar que ho ha lograt per complert: pochs articulistas d'imaginació tan ricament variable coneixèm nosaltres, quina lectura deixi en l'ànim impresió més dolça y agradívola y singularment més consoladora.

En las cosas qu'escriu lo pedagog de *La Opinión de la Provincia*

S'hi abraçan los continents y tots los mars s'hi abrahanan, y'l Sol hi balla'l fandango ab la Lluna vergonyosa;

com deya dels escrits de'n Castellar un periòdic d'aquel temps en que la gent encara creya ab bruixas. No més hi ha qu'el setmaner de nostre confrare, en lloc de barrejar continents y mars y sols y llunes, barreja estadística, lleïslació, sociologia, regionalisme, manyoys, oydás, pastanagas y'ls dimoni que ho entengui.

Y tot per no anar á Ripatransone. ¡Ah, dolent! Sempre m'ho he pensat que fugiria d'estudi per por al casticó inherent á tota faltà.

Més, no tingui cuidado, ja li pot portar lo de Ripatransone al terreno de la discussió que sense picarli'ls dits també'l seguiràm:

Més allò dels números, no troba qu'és molt empalagos? ¡Ves, ara á qui se li ocurreix fer trencar la closca al senyor de *La Opinión* demostrant al públich que á Tarragona hi han mil cincents quaranta UN noys que no saben la a ni són capassos de agafar la ploma pera fer quatre mots de lletra!

Això és ridicol, y més val no parlarne ó procurar escaparse per la tangent, lo qual, encara que no és tant còmodo com sembla á primera vista perque sempre n'hi ha que vigilan y que després ho diuen, no falta gent que s'hi deixa ilusionar.

¡Y ademés! «Tratar en broma esta cuestión nos deshonra, es indigno de todo buen tarraconense....»

¡Manoy! ¡Manoy! Aquesta si que no pot anar ni ab rodas. «Quinas són las cuestiones que deshonran? Jo crech que's al revés: que són las qüestions las que de vegadas quedan deshonradas. ¡Hi ha tantas menas de maneras de maltractarlas las cuestiones!

Vagi una cuestión per exemple: aquella de si jo he nascut ó no á Tarragona. Vostè se'n va cap á la negativa, y si hi insistís gayre, podrà ser que desie'l Caputxins lo sentissin, y surtint á la meva defensa, li tiressin en cara ma fè de baptism.

¡Ay, carats! Primer parlavam de Ripatransone: ve l'orgue del caciquisme, vol ficarhil nás, y posa'ls pèus á la galleta, fugint pel cantó de que á Tarragona no hi ha prou número d'escolas; després, tot cridantlo altra vegada cap á lo de Ripatransone, li refusèm sos artificiosos arguments y'cataplum! surt en que si entre nosaltres hi ha 1540 ó 1541 noys sense instrucció; la tornèm á cridar á l'orde, és á dir, cap á lo dels treballs manuals, recomenantli que no's de-

sorienti tant sovint, y ara'ns vols portar cap..., quay dirien abonitjatges, ràfegues... cap al regionalisme.

Vegin ara vostès si n'hi hauria per tirar lo barret al soch; i volguernos atreuer cap á un terror tant cubert d'espines! fugi, home, fugi, no sigui tant ignorant! que no ho vêu que està vedat?

SINCERITAT

L'insigne autor de «El Abrazo de Manresa» se'ns ha despenjat darrerament ab una producció nova que al teatre de la política espanyola ha tingut un exit enlluernador, arrenant del auditori la més espontània tempestat d'apaudiments. Se titula la darrera comèdia de'n Canalejas «El desborde de la sinceridad».

La veritat és que nosaltres trobèm massa pretencios aquest titol y després de llegida l'obra pensèm que'l titol que més li escauria seria aquest: «Tocar las campanas y anar á la professió», ó bé posat en castellà, «Predicar y quedarse con el trigo».

Pera saborejar las bellesas d'aquesta obra, l'altre dia's seus amichs li donaren un banquete.

En nom de sos amichs diputats va parlar D. Alonso Castillo, y tant los devia haver agratad la festa, que va dir: «Brindemos por nuestro ilustre amigo y recordemos siempre esta fiesta con deleite y con amor».

Parlà en nom de sos amichs senadors, lo Sr. Gimeno, que sense mirarments li va xafar l'incercer pels nasos, d'aquesta manera: «Aplaudimos más que al hombre, á la firmeza de sus conviccions, á la perseverancia en las ideas y á la INCONMOVIBLE solidez de su voluntad».

La critica que'n fa *El Imparcial* és aquesta. «No hubo en ella ni cantos de guerra, ni furores bélicos, ni gritos de combate, ni polvareda, ni estrépito». Després de tot això ja casi bé podia afegir que no era ni *chicha ni limona*.

Lo protagonista de la comèdia és lo matix Canalejas, y en lo pròlech pinta la enveja que li té'n Môret y la malició que li té'n Sagasta, perque ell és esclau de la simpatia, perque viu al carrer al alè del sol y de l'aire, perque no sab estar tancat entre sombras, perque no coneix la por, perque no abriga desconfians en lo poder de las idees y en lo predominio de las conciencias dels homens honrats y perque és un espíritu en quien desborda la sinceridad.

Se queixa de que la calumnia se cebi en ell, acusantlo de escarnecedor de la Monarquia y ofensor y agraviador de Sagasta, y en un arranque de la seva eloquència exclama: «Solo corazones menguados puden sentir así y viliperidiarme de ese modo». Aquí els aplausos ho aixordeien tot.

Pera probar qu'aquests corazones menguados no tenen rahó, pintà com en ocasió solemne, al séu regrès de Cuba, va fer lo gran sacrifici, lo més grant sacrifici que pot fer un polítich que te set de popularitat, deixant de guanyarla de la manera inmensa que l'hauria pogut conseguir, diciendo á la patria toda la verdad.

Aquest, tal vegada és lo punt més flach de l'obra, perque, deixar de dir la veritat á la pàtria, és tant com enganyarla y enganyarla en moments solemnes com lo de referencia, és igual que ser traidor á la pàtria, y's necessita molta freixura pera fer valdre com un mèit devant del partit lliberol y de la monarquia espanyola la seva traïció á la Patria, y tot això explicarho als seus amichs del Congrés y del Senat que són los padres d'aquesta *Chica Grande* que no li pot perdonar may tan alta traïció.

Seria per la conducta observada en tan solemne ocasió, que'l senyor Jimeno deya: «aplaudimos á la firmeza de sus convicciones á la perseverancia en las ideas y á la INCONMOVIBLE solidez de su voluntad».

Segueix després esplicant com ell ha sigut molts vegades demandat pel senyor Sagasta pera formar part del govern y com li ha dit con entera sinceridad lo que era cert; qu'ell era un home de convicció tan firmissima qu'no s'havia pogut contindre en las estretas disciplinas d'un govern espanyol. Qu'havia obedit perque ningú cregués trobar en ell un esperit tebi, una ansia impacienta, los lucros d'un bufet, las comoditats de la llar, tot en fi lo que reté en los egoismes insans als homes.

Lo tròs més selecte, model de modestia y de humilitat, és la següent, exclamació que fa'l protagonista ab arrebataadora eloquència. «No señores, á quien luche como yo, contra los enemigos de la libertad, con mi talento y eloquència, todos con más energies y entusiasmos que na lie, no se le pueden negar los aplausos.

Pastillas Morelló

que la de Castella, l'unió dels regnes espanyols, la preponderància del central y la moda la arreconaren, comensà son calvari de tres segles, durant los quals quedà sense cultura y condemnada á mort, havent-se fet especialment un xoçant ensaig a Mallorca, ab lo Diccionari intentat per la Econòmica al primer tiers del passat segle, y romangueren los pobles que la parlan isolats, separats, desconeguts uns d'altres y arrivant fins á creure que enraionavan llengua ó dialectes ben diferents.

Després, prou vingué'l renaixement, però sos patriarcas qu'escrivian quicú en la parla de sa regió, no'n conservaven la tradició de la gran unitat llenguística; y's autors de diccionaris se concretaren també al llenguatge vivent en lo reyalme y en la època en què escrivian. No hem de ferho aixís nosaltres, en lo gran Diccionari que preparèm y que serà l'affirmació solemne de la personalitat de la nostra llengua y de la grandiosa unitat, que viu com en sa època d'or.

Explíca com és tot l'inmens material de llibres y monuments escrits y las infinitas varietats del català parlat, los que han de ser posats á contribució per la gran obra, com cap varietat llenguística ha de quedar preterida, perque no aném á l'uniformisme, sinó á una unitat igual á la del grec, ab sus quatre varietats dialectals; com se farà patent la munio de gent qui parla català, confronten als qui diuen que són pochs los qui ho fan; y com se consolidarà definitivament la renaixensa literaria ab questa obra á la que, en escalfats mots, convidá á tothom á treballar.

L'avocat en Joan Poblet clogué la festa ab un discurs de gracies en que després de retreure's vincles de sanch que uneixen Montblanch ab Mallorca, d'ensà que's fills de la nostre vila, sent dels primers en oferir-se al rey en Jaume, prengueren part en la reconquesta de la illa, ahont s'establien en gran nom, afirmació que corroborà en l'acte'l doctor Alcover diuent que en lo lloc que diu lo llibre del repartiment, s'hi conserva encara'l nom de Montblanch, donà corals mercès á l'ilustre conferenciant en nom de tota la Conca, oferí Montblanch com á casa paifal de tots los fills d'ella.

que cada dia hem d'estimarnos y unirnos més y digué que aquell solemne acte, després d'un sentit arreveure al doctor Alcover, s'havíá d'acabar pera'l que quedava, ab lo mot del avis: «Catalunya y avant!»

Tots tres oradors foren molt aplaudits.

Acabada la conferencia, acompañada al Dr. Alcover á llur poble, los fèrvents companys de Barbarà.

Nota.—No sabem perquè, en l'article del número passat hi eixí una blasfemia arqueològica. Lo claustre de l'Hospital de Montblanch no és, com allí's deya, ni ho pot ser, de tranzició de l'art ojival al romànic, sinó d'el ogival, que's manté en sus arcadas y, ja decadent, en los fusts de las columnas, al Renaixement, qu'apareix en las singulars combinacions de sos matxons, ábacs y bases. Aquest estil, d'altra banda, concorda ab lo general de l'edifici y ab l'època en que fou construït, que segons las majors probabilitats fou á principis del segle XVI. Consti qu'això és lo que volíam dir.

P.

Carta desclosa

Senyor Anònim de
La Opinió de la Província.

En contestació á la pregunta que'm dirigí al diumenge prop-passat, dech ha-veri de manifestar que, efectivament, és una gran miseria la falta d'instrucció de un poble. Si vostè llegeix com sembla, los meus articles titulats «Caritat», ja que regoneix que per caritat deuhen llegir-se, ja recordarà qu'en l'article del primer de Juny deya que: «Lo poble que vol ésser civilisat y fort, és precis que se ocipi y preocipi dedicant tos sos afanys á la salut y á l'instrucció de sons fills; y deya de la salut primer que de l'instrucció, perque sense la primera, no solsament es inútil la segona, sinó qu'es inútil tot. M'ocupó doncis per ara de la salut, perque es factor principalissim sens lo que no's pot anar en lloc, y perque encara que poch inteligenç, soch deixeble del maluguanyat Doctor Robert, (q. A. C. S.) y vaig apendre de tan bon mestre tractar los assumptos ab un xich de llògica, y, sobre tot, ab independència y esperit de veritable convicció.

No vol dir això que renuncihi á ocuparme de la poca instrucció dels tarragonins, de las causas que la produueixen y dels remeys que'n mon pobre concepte's poden aplicar per aumentarla. Tampoch' puch promet' ocuparmen, perque si ho prometia ho compliria costés lo que costés; però com degut á que jo nom guanya la vida fent de periodista sinó exercint la meva professió, que'l suyo enterat de quina és, podrà ésser molt bé que, quan volgués ferho, las meves ocupacions en socorre las necessitats del proxim no m'ho permetessin; perque és precis que's fassí cárrec de que això de la caritat v' llarch, molt llarch, y aniria encar més llarch si escrusat, á lo que no estich disponer, més Lo Camp los accepti ab l'amabilitat, may per mi prou agrahida, que ha fet fins ara, y més vostè pel deber

de caritat continui. Ilegintme, lo que també agraeixio molt, com li agrahiria, y ab mi los malaltis pobrets de Tarragona, que vostè ab sa gran sabiduria, més gran ingení, sugestiva y atildada literatura, deixants portar del més noble espiritu d'imparcialitat y prescindint de personalismes que á rès útil conduieixen, m'ajudés á desterral malas costums que inveteradas existeixen, malejant la prosperitat y benestar d'aquesta nostra amada Tarragona.

En espera de que aixís ho fará, li remercia anticipadament el escritor de Lo Camp qu'ompla las columnas del periódich ab sendos articles sobre la caritat, que per caritat deuhen llegirse.

A. RABADÁ.

L'obra del Diccionari Català

Rebut lo nombre de Maig del Butlletí del Diccionari y llegidas llurs seccions, palesament se'veu ab qui amor arréu és acollida l'idea de son autor, y si té ó no de prosperar fins assolirla cabal y plena apesar de lo gegantina que's v' presentant de cada dia més.

La llista de coloboradors que's publica, passan ja de setcents, n'és la mellor prova, puig que enteniments de totas las regiòns s'hi van aco-blant en aquest treball lògich que Mossèn Alcover predica en son apro-fitat pelegrinaje.

Es de les ideas més apegadissas y simpàticas que'n l'època present se han llençat al públich, ab tot trovar una generació malalta y tacada fins al cor pel positivism. Y, no obstant, enamora de dèb repassar los noms dels coloboradors y llochs y punts que's treballa, y ferse cárrec dels entusiasmés que's despertan en favor de la llengua catalana, quin inventari, d'una manera tant grandiosa y solerme, vol fer tot un poble ab tota l'ardidesa y coratge de las obras dels seus respectables antepassats.

Las fonts del nostre llenguatge tant magistralment exposadas en gayre bé tot lo devassall de Conferencias que Mossèn Alcover va donant per aquests pobles de Déu, ara més que may tenen lo just y evalorat prèu d'estima-ció y estudi fins per aquells més en-tossudits que motejavan de dialecte y d'inclita la llengua catalana.

Ademés de la comissió del nostre ajuntament, hi havia delegats y representants de l'Associació Catalanista, Joventut Catalanista y Lo CAMP de TARRAGONA.

Com los nostres llegidors ja s'haurán enterat per los periòdichs de la veinya ciutat, de las extensas informacions publicades sobre l'enterro de Mossèn Verdaguer (a. C. S.), acabarem fent remarcar que dit acte fou grandios, imponent y vera expressió del sentiment de tot un poble aclarat per la pèrdua del més gran dels poetas contemporanis.

Que Déu hagi acullit en son sí l'àni-ma del més preuat fill de Catalunya.

Cal, tot esperant confiats, tenir sem-pre á la vista'l s' nombres d'aquesta publicació important del Butlletí, pera servir lo caliu de l'entusiasme y estar ben al corrent de la marxa y aveng d'aquesta obra del Diccionari Català, que avuy ja es impossible que torni enrera. El nombre 6, de Maig porta'l següent sumari:

Extracte de la conferencia que'l dia 12 d'Abril Mossèn Alcover, donà en lo Círcol Catòlic d'Ivissa sobre'l Diccionari.—Obras catalanas escullidas per fer cédulas de llurs parau'as.—Seccions del llenguatge vivent de las quals ne son encarregats los coloboradors que s'expressan.—Nous corresponsals.—Arxiu ahont hi ha coloboradors que treballan ja'l Diccionari.—Llista de coloboradors del Diccionari per ordre cronològich.—Crònica de l'obra del Diccionari.

B. P.

Sants de la setmana

Diumenge, dia 15.—Sts. Vit, Modest y Crescencia mrs., Landelí ab., Pere fran., y Bernat de Menton.—Dilluns, 16.—Sts. Francesch de Regis j., Aureliá b., Lutgarda vg., Quirze y Julita sa mare, y Aurell y Justina mrs.—Dimarts, 17.—Sts. Manel, Sabel, Ismael, Imeri y Gundulf mrs. y Teresa y Sanxa reinas.—Di-mecres, 18.—Sts. Aymant b., Leonci s., March y Marceliá mrs. y Paula vg.—Di-jous, 19.—Sts. Gaudenci b., Gervasi y Protassi mrs., y Juliana de Falconeris vg.—Divendres, 20.—Sts. Silveri p. mr., Macari y Inocenci bs., y Florentina vg.—Dissapte, 21.—Sts. Lluís Gonzaga j., Paladí arq., Terenci, Raimond y Martí bs., y Demetria mrs.

Quaranta horas: continuán á l'Església de Religiosas Descalsas y comensaran dimecres á l'Església del Sant Hospital.

NOVAS

La mort de l'eminente poeta Mossèn Jacinto Verdaguer, ha estat sentidíssima á Tarragona y ha probat una vegada més l'esperit fondament catalanesch dels pobles tarragonins.

Les demostracions de col y's accorts presos per l'Ajuntament de dedicar una corona al gran poeta y concorrer a l'en-

Obran per inhalació dels agents antisèptics, anti-catarrals y anti-asmatícs que's despen-sen mientres van desfentse per la boca. Curan la TOS, REFREDATS, BRONQUITIS, AUFECH, CATARROS, RONQUERA, ABOESSOS PULMONARS, ETC.

Farmacia del autor, Portal del Angel, 21 y 23, Barcelona

AVÍS

PACIÁ MANUEL

participa á sa nombrosa clientela y al públich en general, que ha trasladat son Establiment á la mateixa Rambla de Sant Joan, n.º 50, entre solls; demunt de la tenda «Las Balcares», ahont los ofereix son esmerat servei al mateix temps que prèus molt econòmichs.

Especialitat en abrichs de senyoras

Elixir á la Ingluvina GIOL

Es lo millor remed per la prompte y segura curació de totas las malalties del

VENTRELL

per cròniques que sian, regularisant son funcionament y reforsant los debilitats. De venta en totes las Farmacias y en casa son autor, Pa eig de Gracia, 4, Barcelona.

y recados als hábils de la casa, porque gran habilitat es enemistarse ab tothom á las vespres de pujar al poder y de fer unes eleccions.

Quau no'n quedava espay pera reproduir-la ni comentarla sisquera, hem reb la copia de l'instancia que l'Alcalde accidental Sr. Cañellas dirigi ahir al Minister de la Guerra, suplicantli completi lo personal de la Comissió Liquidadora.

Nos en ocuparem en lo proper nom-bré.

Ab motiu d'una petició qu'un de nos-tres amichs v' fer en la sessió de l'Ajuntament que's v' donar compte de l'estat de gastos ocasionats per la ynguda de la comissió liquidadora, La Opinió de la Província, v' publicar lo diumenge un sol en lo que tractava de molestar dit amich.

Sembra que á La Opinió li preocupa molt lo sapiguer las ideas que profesan los regidores administratius, ja qu'un dia vol que siguin carlistas y un altre los fá republicans. Si això hi afigem qu'un dels seus conspicuos, volía de totas pas-sadas que la proposició de las festas per la coronació del Reyansá l'Ajuntament sols pel gust de «fer treure caretas» ó si-gui perquè als que votessin á favor de las festas se'ls tingüés com á monárquichs y los que ho fessin en contra com á republi-cans, tindràm que'ls regidores de La Opinió sols desitjan fer de l'Ajuntament un club polítich, y no poden compren-dre que vagin allí personas ab l'inten-ció de fer tan sols Administració.

Ja que La Opinió se mostra tan desit-josa de fer indagacions pera coneixer los pensaments dels regidores amichs nostres, també tindrà de permètrens que nosaltres indaguem no solzament lo que pensem sinó lo que fan los seus amichs.

Deixis, donchs La Opinió de donar filiacions políticas als regidores adminis-tratius, y si vol molestarlos procuri que sigui per motius de que no fassin bona lletra á ca la ciutat y no per petitesas de si son blancks ó negres, qu'això, al públich, no se n'hi endona rès.

Lo dimars passat morí lo respectable Sr. D. Joseph Gasia Betriu, pare de nos-tre bon amich lo Dr. D. Joseph Gasia, catedràtic d'aquesta Universitat Pon-tificia.

L'acte de l'enterro, que tingüe lloc lo dimecres, sigue una prova de las simpatias ab que compta la familia del doctor Gasia, puig no obstant lo mal temps, se vegue concorregudissim.

Transmetem á nostre bon amich se-nyor Gasia y demés família nostré més sentit pèsam y's hi desitjèm que Déu los hi dongi la resignació necessaria pera soportar aqueix infortuni.

Lo próxim dimars tindrà lloc en lo «Centre d'instrucció musical», instalat en el Saló Ayné, los exàmens del pre-sent curs.

Haventse comensat los ensaigs de va-rias obres de conjunt pera la vettlada que cada any se celebra ab tanta brillan-tesa y ahont se reparteixen los premis als deixebles distingits, tot fa esperar que la festa d'enguany deixarà gratissim recort.

Ahir á la nit cridava justament l'aten-ció en lo local-exposició que á la Rambla té establet nostre amich D. Joan Caballé, un preciós oratori d'estil bisatí, construït á Tarragona y destinat á una associació de senyores de Madrid Lo projecte de l'oratori y la part escultòrica, són del conegut artista D. Félix Ribas, y's treballs de decorat y daurat, han correut á cárrec de l'acreditat industrial D. Manel Ferraté.

Com en lo número vinent pensarem de dicir l'espai necessari á ressenyà y co-mençar degudament aquesta nova re-vació de lo molt que pot ferse á Tarragona, nos concretèm avuy á felicitar als esmentats senyors, aixís com al Sr. Caballé, qui s'afanya en fer coneixer y presentar ab gust esquisit las obres d'art tarragoninas.

Aquest oratori s'ha construït per en-càrrec de nostre particular amich don Ramón de Morenes, á qui s'ha d'agrahir la protecció que sempre ha dispensat als artistas tarragonins.

Organisats per l'Associació Catalanis-ta en Rafel de Casanova de Manlleu tin-

drà lloc en aquell poble lo 16 d'Agost prop vinent uns Jochs Florals pera's que hi ha oferts, segons Cartell que se'n ha remés y que no publiquèm pera molta extensió, quinze premis.

Aquesta nit tindrà lloc al «Niu Ar-tístich Recreatiu» una escullida funcio-teatral, posantse en escena lo juguet «Sébas al cap» y la sarsuela «Chateau Mar-gaux».

La festa acabará ab un lluit ball.

Lo senador per aquesta província don Isidro Gassol ha fet un important donatiu de roba y espadenyals de valor 1.168 pesetas á la Casa provincial de Benefi-cència.

Aplaudim de veras tant meritori acte y desitjèm que tinga molts imitadors.

Han comensat los treballs d'instalació dels banys que tots los anys montan á la platja de las Ferrerías nostres amichs los Srs. Sardà Germans.

En la favorescuda societat «Centre Ca-talà» se celebrarà aquesta nit un extra-ordinari ball que será amenitat per la Banda del Regiment de Luchana.

Agrahim l'atenta invitació que de la Junta directiva de dita Societat hem rebut.

Camisas y corbatas alta no-ven-ta. Camiseria de Pau Brú, Comte de Rius, 20.

TIP. DE FRANCESCH SUGRAÑES, COMTE DE RIUS, 9.

Encárrrech

Bon amich Marcelí Anglés: T'espero'm durás pel mosso Dos caixas plenas fins dalt Dels Americans de Coco.

Pots fer duri aixís mateix, Ja que la cosa'm precisa, Dos caixas que vull lluir Los bons Biscuits Modernistes.

Com sabs, la boda és demà Y l'encárrrech porta pressa; Sinò l'envias á temps,

Lo nuvi no va á l'iglesia.

LA MARIPOSA, Carrer Major, 2.—Tarragona Isidro Anglés y Fill

Comp^a. Cartagenera Navegació

Pera Londres y Newcastle ou Tyne, sortirà d'aquest

Xarop de hipofosfats CLIMENT

La lleigitima marca "SALUD"

Srs. Climent y C.^a—**Tortosa.**—Molt senyors meus: Lo Nen X. de tres anys, sofria desde més de un any de una escròfula crònica. Cansat d'usar sens cap resultat quantas Emulsions y reconstituyents se preconitzan per aquests cassos, vaig ensenyjar los **Hipofosfats Climent**, trobant consol lo pacient ja en el primer frasco y molt prompte la curació completa.

Srs. Climent y C.^a—**Tortosa.**—Molt senyors meus: Puch asseguraros qu'en tots los cassos d'**Asthenia** presents a la meva clínica a causa d'affeccions genitales provenientes de la falta de fixesa de les visceres abdominals (Enteròptosis) lo **Xarop Climent marca SALUD** m'ha donat inmillorables resultats.—**Dr. Gibert**, Especialista en parts y malalties de la dona.

Exigeixis lo llegitim **Xarop Climent SALUD**, únicament aprobat per la Real Academia de Medicina de Barcelona, puig s'en expón altre del mateix nom.

COLONIALS Y QUEVIURES
DE
Joseph Cardona

Fruits colonials y conservas de totes classes. Vins, licores y xampans. Formatges, mantega, embutits, ceras, cafès, xacolatas, sures y pastas pera sopa, etc.

Portalet, i y Plaça de la Font, 51.—Tarragona

Maquinaria agrícola, industrial y vinícola

Compleix assortit en ferreteria

Marceli Vicens

APODACA, 27, TARRAGONA

Unich representant en aquesta província de l'important casa de Barcelona, Srs. Ignaci Sanpere y C.^a, constructors d'aràdas y bogits pera fondas llaurades y demés màquines agrícoles.

LA JOYA DEL CENTRE ESTABLIMENT DE BEGUDAS

JOSEPH RIOLA

22, RAMBLA DE SANT JOAN, 22
Se despatxen tota classe de vins y licores de les més acreditades marcas á preus molt econòmics.

Se serveix á domicili.

BELLOTGERIA

E. RIGAU

Baixada de Misericordia, 14
TARRAGONA

Gran assortit de rellotges de totes classes y preus. Taller de composicions.

La Menorquina

PASTELERIA Y CONFITERIA

DE

Ramón Montserrat

Major, 32, cantonada al del Abad
Tarragona

Aquest establiment ofereix al públic y més de tot lo relacionat ab sa classe la especialitat en guirlasses del Pilar y Belgas.—Cafès torrats diàriament.—Xerez y Xampany de totes marcas.

Se serveixen bodas y bateigs

Gran fàbrica de braguers

34, Unió, 34

Hernadios (TRENCATS) Aquest establiment compta ab los avences moderns y pràctichs que la ciència requereix pera la construcció y aplicació de tota classe de braguers y d'aparells ortopèdics.

Especialitat en lo braguer Articular Regulador Sistema Montserrat y ab lo tractament de les trençadures.

Grans existències en braguerets de goma pera la curació radical de les trençadures congènitas y adquirides de l'infància y tot lo concernent á Cirujia y á Ortopèdia.

Casa recomenada per tots los senyors metges que dan tingut ocasió de coneixela, tant per los gèneros de son catalàch com per los preus redunits.

PERE MONTSERRAT. Unió, 34.—TARRAGONA

FUSTERIA

En aquest an-

tich y acreditat taller se construeixen al ram de fusteria, lo mateix en quantàs obres, qu'en treballs artístich-decoratius y de luxo.

11, MENDEZ NUÑEZ, 11,

BANYs MEDICINALS

AYGUAS DE MAR Y DOLSA

Pera las personas que sufren dolor reumàtic o inflamatori, aixís com herpetisme y erupcions, se preparan uns banys compostos, especialitat de la casa, que donan excelents resultats, conforme ho acreditan lo sens nombre de personnes que tots los anys se curan.

Fa més de 50 anys qu'està oberta l'establiment, baixa la direcció de sempre de sos mateixos amos y propietaris senyors Sardà Germans, è indicats dits banys compostos, per la majoria dels senyors metges d'aquesta capital y de fora, lo qual creyem es garantia suficient perà las personnes que tingen á bé visitarlos, ab la seguritat qu'obtindràn un prompte alivio en sus dolencias.

Bany de recreu en banyeras picas de marbre.

Carrers de Mar, 30 y Lleó, 48

TARRAGONA

Pianos

de les acreditadas fàbrics de Chassaigne frères, Ortiz y Cussó.

Armoniums y tota classe d'instruments de música.

Se'n llogan de nous y usats á preus convencionals, desde 10 pesetas al mes.

S'afinan y componen tota mena de instruments de música á preus reduits. Antich y acreditat magatzém de música de

ANTONI ICART Y ALASÁ

23, San Agustí, 23.—TARRAGONA.—23, San Agustí, 23

Lo Dr. J. Jordán

DENTISTA

Té l'honor d'offerir á sos nombrosos clients y al públic en general, lo **Gabinet Odontològich** que ab los millors avensos de la **Odontologia** moderna ha estableert á

Barcelona, Passeig de Gracia, 4, 1er (cantonada al carrer de Caspe, junt als teatres Tívoli y Novetats) y fentolos aixís mateix avinent que opera tots los dilluns á REUS en sa antiga clínica dental

Plaça de Prim, núm. 2, primer pis de LAS 9 DEL MATÍ Á LAS 5 DE LA TARDE

Labors agrícolas á vapor

En la Redacció y Administració de *L'Art del Pagés*, Prínceps, 11, principal, 1er, Barcelona, se donarà rahó de les condicions econòmiques pera desfondar terrenys peral cultiu de vinya y altres plantas, per medi dels aparatos més perfeccionats que's coneixen fins avuy.

Per informes dirigir-se á D. Francisco X. Tobella, qui facilitarà notas de preus per desfondar desde un á tres pams de fondaria.

Calefacció per petroli

Economia

Comoditat

BON CALOR SENS OLOR

Higiene

ni perill

Calorifer DITMAR

PR. 15 PESSETAS PER TOTA ESPANYA
MARIÁN CLANXET

Carrer de la Unió, 14, Terragona

Farmacia Plana

al costat de la antiga

CASA FIGUERAS REAL, 6.—Tarragona

Provista de medicaments moderns adquirits d'origen.—Compleix assortit de medicació pera curas antisèpticas.—Especialitat na-

cional y extrangera.

Ayuas minero-medicinals

TARRAGONA

En aquest establiment compta ab los avences moderns y pràctichs que la ciència requereix pera la construcció y aplicació de tota classe de braguers y d'aparells ortopèdics.

Especialitat en lo braguer Articular Regulador Sistema Montserrat y ab lo tractament de les trençadures.

Grans existències en braguerets de goma

pera la curació radical de les trençadures

congènitas y adquirides de l'infància y tot

lo concernent á Cirujia y á Ortopèdia.

Casa recomenada per tots los senyors metges que dan tingut ocasió de coneixela, tant per los gèneros de son catalàch com per los preus redunits.

PERE MONTSERRAT. Unió, 34.—TARRAGONA

FUSTERIA

En aquest an-

tich y acreditat taller se construeixen al ram de fusteria, lo mateix en quantàs obres, qu'en treballs artístich-decoratius y de luxo.

11, MENDEZ NUÑEZ, 11,

BANYs MEDICINALS

AYGUAS DE MAR Y DOLSA

Pera las personnes que sufren dolor reumàtic o inflamatori, aixís com herpetisme y erupcions, se preparan uns banys compostos, especialitat de la casa, que donan excelents resultats, conforme ho acreditan lo sens nombre de personnes que tots los anys se curan.

Fa més de 50 anys qu'està oberta l'establiment, baixa la direcció de sempre de sos mateixos amos y propietaris senyors Sardà Germans, è indicats dits banys compostos, per la majoria dels senyors metges d'aquesta capital y de fora, lo qual creyem es garantia suficient perà las personnes que tingen á bé visitarlos, ab la seguritat qu'obtindràn un prompte alivio en sus dolencias.

Bany de recreu en banyeras picas de marbre.

Carrers de Mar, 30 y Lleó, 48

TARRAGONA

EXCELCER

En Llanas ven uns paraigües

de semi-seda y cutó, de color inalterable y teixit tantíssim bò, que resisteix tota prova al devall d'un canaló.

Ademés, també té uns vanos ab uns pintats tan rebòns, que ni Rafael ni Murillo los podrían fer millor, apropòs per regalos; causan gran admiració.

Trobaran també sombrillas y un gran assortit de bastòns, parassols de totes menes que son mol, barato y bons.

Millor dit: no ya cap casa en tan bonas condicions.

26, COMTE DE RIUS, 26

Quintana y Torres

Guanos ELEFANT

de composició garantida propis pera hortalisses, cereals, llegums, farratges, arbes fruitals, vinyas, etc., etc., especials pera cada cultiu.

Materias químicas y minerals de gran poder fertilizant. Despullas: segón, segonet, trits, farina, cuarta y segona. Preus ventajosos.

Carrer de Barcelona, 4.—Tarragona

Gran Saló de Perruqueria

SABATER GERMANS

52, RAMBLA DE SAN JOAN, 52

Los propietaris d'aquest establiment tenen lo gust de oferir al públic lo major esmero en tots los serveys. Especialitat en treballs de cabell per difícils y artístichs que sigan. Compleix assortit de perruques y demés postissons pera teatre que's liogan á preus arreglats.

Srs. Climent y C.^a—**Tortosa.**—Molt senyors meus: Lo Nen X. de tres anys, sofria desde més de un any de una escròfula crònica. Cansat d'usar sens cap resultat quantas Emulsions y reconstituyents se preconitzan per aquests cassos, vaig ensenyjar los **Hipofosfats Climent**, trobant consol lo pacient ja en el primer frasco y molt prompte la curació completa.

Srs. Climent y C.^a—**Tortosa.**—Molt senyors meus: Puch asseguraros qu'en tots los cassos d'**Asthenia** presents a la meva clínica a causa d'affeccions genitales provenientes de la falta de fixesa de les visceres abdominals (Enteròptosis) lo **Xarop Climent marca SALUD** m'ha donat inmillorables resultats.—**Dr. Gibert**, Especialista en parts y malalties de la dona.

Exigeixis lo llegitim **Xarop Climent SALUD**, únicament aprobat per la Real Academia de Medicina de Barcelona, puig s'en expón altre del mateix nom.

COLONIALS Y QUEVIURES
DE
Joseph Cardona

Fruits colonials y conservas de totes classes. Vins, licores y xampans. Formatges, mantega, embutits, ceras, cafès, xacolatas, sures y pastas pera sopa, etc.

Portalet, i y Plaça de la Font, 51.—Tarragona

Maquinaria agrícola, industrial y vinícola

Compleix assortit en ferreteria

Marceli Vicens

APODACA, 27, TARRAGONA

Unich representant en aquesta província de l'important casa de Barcelona, Srs. Ignaci Sanpere y C.^a, constructors d'aràdas y bogits pera fondas llaurades y demés màquines agrícoles.

LA JOYA DEL CENTRE ESTABLIMENT DE BEGUDAS

JOSEPH RIOLA